

*Preek van 16 april 2017, Pasen,
gehouden in De Morgenster in Papendrecht
door Piet van Die*

STA OP, PETRUS!

Ga terug en zeg tegen zijn leerlingen en tegen Petrus: Hij gaat jullie voor naar Galilea. (Marcus 16,7)

De koperen plaat

De film heb ik nog niet gezien. En misschien ga ik die ook wel niet zien. Want het moet wel een wrede film zijn. Dat weet ik, want ik las een paar jaar geleden het boek. Het heet 'Stilte' en werd geschreven door een Japanner (Shusaku Endo). Het speelt tijdens de wrede christenvervolging in het Japan van de 17de eeuw.

Het boek vertelt het verhaal van een jonge Portugese priester die in het geheim naar Japan komt. Hij is idealistisch en vol zendingsdrang. Hij wil zijn vervolgte geloofsgenoten helpen. Maar hij zal een grote nederlaag lijden. Ook zijn geloof zal bezwijken. De Japanse overheid probeert met martelingen het geloof van christenen te breken. En de allerlaatste stap in het afzweren van dat geloof is een letterlijke stap - een stap op een koperen plaat met daarop de afbeelding van Christus. Zo moeten zij hun Heer 'vertrappen'. Ook de priester staat op een zeker moment voor die koperen plaat. Maar dan hoort hij een stem. Het is de stem van de Man op de afbeelding: *'Trap maar. Ik ben in de wereld geboren om door jullie vertrapt te worden. Om in jullie pijn te delen, heb ik het kruis op mijn rug gedragen.'* Toen de ochtend aanbrak, zette de priester zijn voet op de plaat. In de verte kraaide een haan.

Op zijn post

Het is het verhaal van Petrus. Een verhaal in steeds weer nieuwe gedaanten. Het verhaal van mensen die van hun voetstuk vallen. Petrus was Jezus' meest voortvarende leerling geweest. Het meest enthousiast ook. En impulsief. En niet voor een kleintje vervaard. Wij denken altijd wel dat hij *uit lafheid* Jezus had verloochend. Maar daar doen wij Petrus mee tekort. Toen Jezus gevangen was genomen, was hij als enige niet gevlucht. Sterker, hij was Jezus met gevaar voor eigen leven gevolgd tot in het hol van de leeuw, het huis van de hogepriester. En toen Petrus daar door omstanders herkend werd, was hij in eerste instantie ook

nog eens gebleven. Daar zijn stalen zenuwen voor nodig. Maar waar was het dan mis gegaan? Het kan eigenlijk niets anders geweest zijn dan dit: Petrus had zich er niet bij neer kunnen leggen dat Jezus zich zo gedwee had laten afvoeren. Er moest wel een moment komen dat Jezus zich zou verzetten. En dan zou Petrus de eerste zijn om naast hem te staan. Tot die tijd bleef hij in de buurt, bleef hij op zijn post.

Waarin had zijn verloochening gezeten? Niet in zijn gebrek aan moed. Zijn verloochening was de verloochening van de *weerloze* Jezus. Petrus had een andere Jezus in gedachten gehad. En zo was hij – hoewel in de buurt - Jezus juist *niet* gevolgd op de weg die Jezus gekozen had. Hij had Jezus toch in de steek gelaten. Toen dat inzicht doorbrak, was Petrus zelf gaan breken. Alle spanning in hem was uitgebarsten in een bittere huilbui. En sinds dat moment had Petrus verloren door de straten van Jeruzalem gelopen. Jezus was dood, en Petrus – in eigen ogen zijn voorbeeldigste leerling - had hem op het meest cruciale moment alleen gelaten. Hij wist niet meer waar hij het zoeken moest. Het hamerde in zijn hoofd: ‘Waarom? Waarom?’ Golven van vlamme spijt en schaamte kolkten door zijn hart.

Een aparte vermelding

Het was in die situatie dat een hemelse boodschapper zijn naam noemde tegen de vrouwen van het eerste Paasuur: ‘Zeg tegen zijn leerlingen *en tegen Petrus*: De Opgestane gaat jullie voor naar Galilea.’

Waarom die aparte vermelding van Petrus? Volgens een oud-christelijke overlevering uit de 1ste eeuw na Christus, is het Marcusevangelie gebaseerd op de preken van Petrus. Toen het evangelie zich verspreidde over de toenmalige wereld, is ook Petrus erop uitgegaan. Een medewerker zou op basis van zijn verkondiging dit evangelie opgetekend. Of dat werkelijk zo is, weten we niet zeker. Maar het zou zomaar kunnen. In dat geval hebben in die ene toevoeging ‘*en Petrus*’ misschien te maken met een unieke herinnering van Petrus zelf. Nog jaren nadien stond in zijn geheugen gegrift dat ook zijn leven een nieuw begin kreeg. Jezus was opgestaan en ging ook hèm voor. Hij was dus niet afgeschreven! Ook Petrus mocht opstaan uit zijn vlamme spijt.

Geen sprookje

Eind goed, al goed? Nee, want het evangelie is geen sprookje. Het evangelie is geen versie van 'en zij leefden nog lang en gelukkig'. Het evangelie is een realistische boodschap. Het verleden laat zich nooit ongedaan maken. Net zoals de opgestane Christus nog de tekenen draagt van het kruis, zo zal Petrus ook nooit meer dezelfde zijn. Zijn geloof zal diepgaand veranderen. Zoals ook het geloof van de Portugese priester een metamorfose onderging. Het boek vertelt: *'Hij beminde Christus nu heel anders dan eerst. Alles wat er tot nu toe gebeurd was, was noodzakelijk geweest om deze liefde te leren kennen.'* In mijn eigen woorden: soms moet er eerst iets breken, voordat er iets nieuws kan beginnen. Zoals een kuiken alleen het levenslicht ziet door het breken van de eierschaal.

Er is geen leven zonder scherven of nederlagen. Natuurlijk: je hebt mensen die zich voortdurend feliciteren met zichzelf. Ze laten geen gelegenheid voorbij gaan om te laten horen of zien hoe goed ze zijn. Of hoe goed hun kinderen het doen. Ze geuren alleen met overwinningen. En die zijn er gelukkig ook. Maar wie zijn overwinningen altijd zo benadrukt wekt de indruk dat hij blind is voor zijn eigen nederlagen. Maar geen leven zonder scherven of nederlagen – groot of klein.

Nederlagen

Die nederlaag zit bijvoorbeeld in een zakendeal die niet helemaal fris is gegaan. Niemand weet er misschien van. Maar jij wel. En hoe ver je het ook weg wil stoppen, ergens in een hoekje van je geheugen blijft het zeuren. Of een maatje weet er wel van, en samen gniffel je over de handige deal. Maar diep van binnen weet je beter. Het zit niet lekker. De mensen in je omgeving hebben je hoog ('Dat is pas een geslaagde en integere zakenman!'), maar zelf weet je dat het een voetstuk van karton is: het stelt niets voor.

Of je bent gescheiden. Je had een ander. En je hebt daar natúúrlijk schuldgevoelens over, maar die bezweer je met het zwart maken van je ex of met andere uitvluchten. Iedereen in je omgeving voelt wat er achter steekt, maar niemand legt de vinger op de zere plek. En misschien maakt juist dat je wel eenzaam, want je weet dat de anderen denken wat je heimelijk zelf ook vindt, namelijk dat je tegenviel.

Of je bent ziek. Ziekte overkomt je. Maar je kunt ook ziek worden door de compleet verkeerde levensstijl. Niemand zal je dat ooit verwijten. En terecht,

want wie weet waar een verkeerde levensstijl weer vandaan komt. Maar in jouw hart leeft toch een vlammeende spijt. Had ik maar... Was ik maar...

Deze werkelijkheid anders

Geen leven zonder scherven en nederlagen - groot of klein. Je bent niet altijd de vriend geweest die je had moeten zijn. Je bent niet altijd de vader of moeder geweest die je wilde zijn. Je bent niet altijd de collega die je had moeten zijn. Je bent niet altijd de dominee geweest die je wilde zijn. Je hebt niet altijd goed gemeent. 'Mensen': een werkwoord dat niet bestaat, maar dat uitgevonden zou moeten worden. Mensen als werkwoord – ik bedoel ermee: goed leven. Tot je bestemming komen. Maar er zijn altijd momenten of tijden dat je niet goed gemeent hebt. En daarom: op de plaats waar 'Petrus' staat kun je gerust je eigen naam invullen: Piet, Klaas, Wim, Jeanette, Suzanne, Marie of vul je eigen naam maar in: erken je nederlagen, je teleurstelling, je tekorten en je schaamte, maar sta eruit op! De Opgestane gaat ook jou voor naar een nieuw begin.

Nee, het evangelie is geen sprookje. Het is niet: je kunt altijd *opnieuw* beginnen. Dat is te mooi. Alsof je het verleden kunt uitwissen en weer van voren af aan kunt beginnen. Maar het verleden kun je niet ongedaan maken. Je draagt het altijd met je mee. Zelfs Jezus doet dat. En daarom zal ook Petrus de dag dat hij van zijn voetstuk viel nooit vergeten. Maar Pasen betekent: er valt een volledig nieuw licht over. Pasen is niet: een andere werkelijkheid zien. Maar: deze werkelijkheid anders zien. Met hoop. Je nederlagen en teleurstellingen neem je mee, maar ze hebben niet het laatste woord. Het laatste woord over je leven is de naam waarmee God jou roept.

